

19
HISTOR ADMIRABL

EUS A VUEZ

SANTEZ HELENA

Var ton : YAN GUERIN.

G. G. R. M.

Brema e fell din discleria
 Ar vuez santez Helena :
 Bezit attentif d'he c'hlevet,
 Ho calon sûr a vo touchet.

Clévet a refot e buez
 Carguet eus a dristidiguez,
 Hac ar martir e deveus bet,
 Hac a so ganti c'hoarvezet.

Me lavaro d'ec'h pen-da-ben
 E voa hi caëra femeulën
 A guement a vije cavet,
 Gant ar bed oll voa enoret.

Beza voa 'vrassa qualite,
 Pa voa hi merc'h da eur roue :
 Rac merc'h voa d'ar roue Anton,
 E Constantinopl voa e drôn.

Pa voa pab e Rom sant Clement,
 Ennes a voa eus e c'herent,
 E voe bars er bed-mâ ganet
 Er blaves pevar c'hant ha dec,

Goude an Incarnation
 A Jesus, hon roue guirion,
 Er guær eus a Gonstantinopl,
 Hac estimet bras gant ar bobl.

Pa voe en oad a bemzec vloas,
 He mamm diganti a varvas,
 Ma fellas d'he zad e c'havet
 Evit ma vije e bried.

Mont a eure da gaout ar Pab,
 Hac en esper cavet e c'hrat,
 Evit caout e gonsantamant
 Da zimezi d'e vere'h yaouanq.

Ar Pab neuze pa er c'hlévas,
 A respont gant eun horror bras :
 Pelec'h m'ar c'hristen var ar bed
 A guemerfe e vere'h da bried?

Gant an Ilis eo difennet,
 Ha gant Doue eo ordrenet,
 Na vezo james eureujet
 Eun tad d'e vere'h james nepret.

E ve dimezet eur verc'h d'e zad,
Ennez zo eur c'hrim execrapl ;
Eur c'hrim a enep ar lezen
Siouas ! etouez ar gristenien.

P'e devoe clêvet Helena
Ec'h arruje sùr quement-mâ,
Var ar môr en em embarquas,
Hac e Flandrez en em rentas.

Eno pa voe hi arruet,
En eun eclus en em rentet,
Pa voe tost da eun abati,
E comanças son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
A voe querqent bras estonet
O clevet ar c'hleyer o son,
Hac int' mont oll en oréson.

Hac int' mont da sellet neuze
Piou a voa êru er c'hontre,
Ma remergjont eur femeulen
A zeue d'ho c'haout pen-da-ben.

Mont a rejont e procession,
Gant respet ha devotion,
Evit monet d'e rancontri,
Gant eur joa vras d'e saludi.

Ha pa velas hi aneze,
E voe estonet bras ive,
Hac oc'h o guelet a vanden
O tont d'e rancontr evellen.

Neuze recevjont anezi,
Ha conduet d'an abati ;
Rac guelet a rent oll certain,
E care an Autrou souveren.

Mes na chommas qet pell gante,
E chenchas timat a gontre
Dirac ar roue Catebron,
Eun den cruel ha dirézon.

Mont a eure var bord ar mor
Evit sovetei e enor,
Hac e pedas merdaïdi
Mar plich ganeoc'h va ambarqi.

Eun dra derrupl a erruas
Pa voant e creiz ar môr glas,
Rac an dud oll a voa lazet
Gant ar c'horserrien arraget.

Exceptet santez Helena,
A voa eur femeulen ar gaëra ;
O sonjal cavet e guerc'hdet,
E voa hi ganto reservet.

En oréson en em laqas,
Da Jesus en em recommandas :
M'ho ped, va Jesus, va roue,
Conservet va virginite.

Pa vo'achuet e feden
D'hor Zalver Jesus evellen,
Eun tan eus an ee a goesas,
Al lestr hac an dud a lonqas.

Hi voe preservet gouscoude
Gant eur planquen, dre c'hraç Doue
Ec'h arruas e rivier Sign,
E quichennic bord eur jardin.

Ar rivier 'ye bete Londrez,
Hac eno e voa eur verjez,
Hac eur feunteun gaër a gavas,
En e c'hichen e tisquizas.

Ar roue Herri e guelas,
Bars en eun dristidiguez vras,
Azeet etal ar feunteun,
Ha ne voa den en e c'hichen.

Tostat a rås neuze outi,
Hac e c'houlennas diganti :
Livirit din presentamant
A belec'h oc'h, merc'hiq yaouanq.

Me zo eus a Constantinopl,
A guerent pinvidic ha nobl,
Hac a zo ama achappet
A dre daouarn ar barbaret.

Ah ! va c'halon a fazin din,
Rac naon a meus ne allan mui ;
Pell bras zo n'emeus débret tam
Ha va c'halon em c'hreiz a rann.

Ar roue Herri p'e c'hlévas,
D'e aumonier a gommandas
Monet pront d'a guerc'hat dezi
Peadra vit et soulaji.

Neuze en e c'hassas gantâ
Ebars en e dy da loja,
Hac o tont d'e recommandi
Evel unan a dud an ty.

Goude-se e voent demezet,
Souden e voe grêt an euret,
Hac ar fest a badas gante
Betec an nombr a guent de.

Daou vlaves antier ez int bet
En'o flijadur assuret,
Qen en em gavas douguerez,
Neuze e devoe goal vuez.

Digant e mam-gær, ar Zantez,
E devoe cals a baourantez ;
Herves ma rapport an histoar,
E devoa calz eus a c'halc'har.

Ar roue Herri a yas timat
Da gaout an tad santel ar Pab,
Evel m'en doa recommandet
D'ar gombat ouz ar Sarranizet.

Lezel a eure en secret
Tri verq er gær deus e gachet :
Rei ras unan da Helena,
Eun all da Vari Cloces'ra.

An drede neuze a roas
D'ar c'hont a voa e vignon bras,
Da bini e recommandas
E briet gant affection vras.

Glac'har vras a voe er pales,
O lavaret adieu assemblez,
Hac epad eiz vloa varnugent
N'en em velint sur e nep hent.

Helena e devoa ganet
Daou vuguel a voa cær meurbet ;
He mam-gær a roas da gredi
Penos e devoa bet daou guy.

Ar roue Herri pa glevas,
A voe certen estonnet bras.
O clevet e devoa ganet
Daou guy evelse e briet.

Neuze e voe hi condaonet
Da gaout e brec'h deo troc'het,
Hac amaret e bugale
Unan dezi a bep coste.

Ambarquet voe var ar môr bras,
Ebars e Breiz e tisquennas.
Al lestr en devoa e digasset
Da Londrez a zo retornet.

Cri vije 'r galon n'a voelje,
Oc'h e gullet nep a vije :
O rei da zena d'e bugale,
Hac hi prest da vervel digante.

Da gousqet pa en em laqas,
Daou leon eus ar c'hoat a zeuas
Hac a gassas an daou vuguel :
Qement-mâ certen voa cruel !

Un Ermit a voa neuze'r c'hoat,
Ha diouz ar c'hri a zeuas timat ;
Hac a gavas an daou vuguel,
Etre griffou daou leon cruel.

Unan anê Bric a hanvas,
Eguile Martin a c'halvas ;
O daou e voant gantan inaguet
Epad c'hoezec vloas assuret.

Ebars epad an amzer-mâ
E voe e Naonet Helena,
Hac eun hostises a gavas,
Truez outi a guemeras.

Chom a eure da zervicha,
Ebars an ty voa'n disterra ;
Dispriset voa gant pepini,
Laqet voa da dorchalistri.

Ober a ré gant dilijanç,
Hep na rebel na repugnanc,
Quement a ordrenet dezi,
En o re oll hep contraigni.

Guelit amâ greg eur roue
Carget demeus a baourante,
Rentet qen humbl ha qen izel
Dirag ar bed universel.

Sellit brema'n humilite,
Hounez a blich bras da Zoue,
Rac an humbl a zo exaltet,
Hac ar superb zo discaret.

Ar roue Herri distro a Rom,
Ha gantan ar roue Anton,
A erruas en e bales
Ebars ar gær eus a Londrez.

Allas! eno pa erruas,
Ar c'hont Clocester a gavas,
Ha goulen neuze digantâ
Peleac'h voa eat Helena.

Nao messenger voa digasset
Dirac ar roue da lavaret
O doa digasset pep a liser
D'ar c'hont Clocester a dra scler.

Mes eun all a zeuas goude,
A lavaras ar virione,
Penos e voa bet trahisset
Gant ar rouanez cöz assuret.

Ar rouanez cöz zo condaonet
Da vezan en beo losquet,
Abalamour ma e devoa
Laqet trec'hi brec'h Helena.

Me lavaro deoc'h ar recit
An daou vugel hac an Ermit,
Ha penos voe an disparti
Ebars er c'hoat gant calz a gri.

An Ermit var bord ar rivier
A yeas gant an daou vuguel :
Aman, emezan, o qivis,
Ganen d'am zy ho tigassis.

An daou vuguel a respontas
D'an Ermit oute pa gomzas :
N'en dé get c'houi-ta, Ermit mat,
Eo a so a dra sur hon tad ?

An Ermit neuze a lavaras
Deze gant tristidiguez vras :
Allas ! m'ho cavas aman lezet
Etre bleizi ha leonet.

Ha gant truez m'ho tigassas
Ho taou ganen d'am ermitach,
Hac emeus ivez ho maguet,
Hoc'h elevet hac instruet.

An daou vuguel a lavare
An eil d'eguile aneze :
Pa n'en dé an Ermit hon tad,
Deomp-ni bremâ da glasq hon mad.

An Ermit a voe trist meurbet,
Pa o c'hlevas o lavaret
E zajent, allas ! da glasq o mat,
Pa na-voa get en voa o zad.

Pa voant o tiscours evelse,
Erruout merdaïdi ene,
Bremâ ez eus c'hoësec vloa
E leqezomp ama Helena.

Gant anqen vras digonsolet
De daou vuguel e doa collet,
Ne devoa brec'h nemet unan
Da zicour daou vuguel bian.

Neuze e lavaras Martin :
Bric, va breur, deomp bete 'r fin,
Elec'h ma plijo gant Doue hor c'hass,
Ma cavimp hor mam eur vech c'hoas.

Merdaïdi, ni ho suppli,
Plijet guenoc'h hon ambarqi,
Ma zaimp en hano Doue
Da glasq hor bro hac hor c'hontre.

Ar merdaïdi a respontas
D'an daou vuguel pa o c'hlevas :
Deut en hon lestr hac ambarqet,
Ni ho laquai en douar assuret.

En Allemagn ec'h arrujont,
Hac arc'hant dezo a rejont ;
Ouspen e rejont da leina
D'an daou vuguel gant cals a joa.

En Bavier pa voant arru,
E zeont o daou a ru da ru,
Ma'o guelas a rouanes
Ebars er ru eus e fales.

Ma gommandas d'e messenger
Mont da guerc'hat an daou vuguel,
Rac qen caër oant evel an de,
Clorianda o admire.

Digasset oant neuze dirazi,
Roet e voe deze da zibri ;
Neuze evel tud affamet
Ne squizent o tibri o boëd.

Re hir ven ma contfen antier
Ar brezel voa er bro Bavier,
Mes beza voant victorius
An daou vuguel, dre c'hraç Jesus.

Martin a voa eun den vaillant,
Hac ebars er gombat sanglant
Laha a reas calz a Sarrazinet,
Ha calz eus an Turqianet.

An Itron Varia Boloigne
O sicouras sur an deiz-se,
Hag evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus var an douar.

Da Dour e teujont ac'hane,
Eur gaer a so en Tourene,
Sant Martin a voa aumonier
Da rei soulach d'ar beorien qer.

O mam ivez a erruas
En Tour gant eur baourante vras,
Pa voa Martin o tistribui
An aluzen da bep hini.

Goulen a eure diouti,
Pa deuas da zellet outi :
Pe a lec'h oc'h-hu deut amâ ?
C'houi n'en d'oc'h qet eus ar vro-mâ.

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biqat qen don,
Neuze e teuas sonch dezâ
Ebars en e vam Helena.

Diaguent en devoa clêvet
Evel ma hon eus rapportet,
E voe troc'het eur vrec'h de
Hac en dont da zonjal enni.

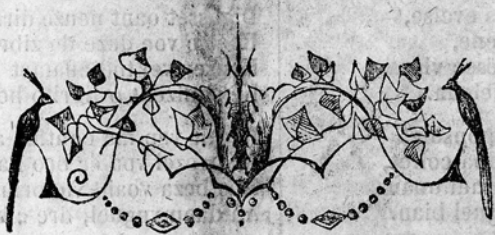
Neuze en em anavejont ;
Gant joa vras en em saludjont :
Autrou Jesus, eme Helena,
Va bugale gues a velan.

Ne zeziren qet qent mervel,
Nemet guelet va daou vuguel ;
Ma bugale, meulomp Jesus,
Zo het 'n omp andret trugarezus.

Autrou Jesus, Roue an Trôn,
Homâ zo consolation,
Da eur vam e devoa collet,
He daou bugale e deus cavet.

Adieu, emezi, va bugale,
Mont a ran breman en han'Doue,
Hô pet ac'hanon sonch a memoar,
Va bugale guer, var an douar.

M'em bezo sonch ac'hanoc'h ive
Pa vin e rouantelez an ãe,
Evit ma vezimp oll assambles
Er Barados gant an æles.

CANTIC AR BURETE

Voar eun ton nevez.

Clevit oll, yaouanquis, avison excellent,
Tennet deus a Scritur ar Zent, an dud savant,
Vit dont da gonservi antier ar burete,
Hac ive ho brud vad e mesq tud ar c'hontre.

Eur paour gand he enor so muioc'h estimet
Vit nopl ha pinvidic m'ar bent dishenoret,
Rac p'an defe eun den oll vado ar bed-ma,
Birviquen an henor collet n'all prena.

Hoguen mam an henor eo ar guir burete,
Vel mam an dishenor eo al lubricite :
Nep so chast a nevo istim oll dud ar bed,
Hini Doue ar zænt, an ælez biniguet.

Vertu ar chastete a neveys en avanç
A dalec ar bed-ma ato he recompanç,
Vel ma meus lavaret, mes he ini brassa
Vo gloar ar barados, hep bigen finissa.

Divoallomp hon sellou, dorajo ar galon,
Hy ra antren ebars a bep sort sonjeson :
Conduomp aneze gant eur volesti vras,
Evit conserv bepret ar vertu hac ar c'hraç.

E toues ar vugale, vel e mesq an dud vras,
Ar fe, hen hon amzer, so divalo, siouas !
A boan e zeo deze gouzout ho *Be ha Ba*
Ma canont chansonniou demeus ar re loussa.

Disquomp oll, christenien, ar voyen da viret
Ar burete a gorf hac ive a speret,
Rac balamour ma zeo eur vertu ar gaera,
An drouc-speret a glasq bepret he distruja.

Satan a zo, ouspen, fin ha traytour meurbet ;
En dro deomp emedy gant he bechou stignet,
Evel eur bleiz, nos de, ho redec an denvet :
Divoallomp, me ho ped, rac beza devoret.

Imitomp ar Verc'hes, Suzanna ha sant Yan,
En eur guir, an oll zent evit bezan divlam ;
Hac hon Salver Jesus, sourcen ar burete,
Er gloar h'on curuno, hed an eternite.

En tuont, quemeromp squer deus ar verzerien,
A heuillas, er bed-ma, oll, hent ar binijen :
Na neveus quen moyen da c'honit ar victoar,
Ha da veza, eun de, recompenset er gloar.

A hent all, re hir ve donet da rapporti
Histoar an dud impur, ha ré an dud impi.
Balthazar dr' er maro a zo bet prompt squët ;
Ha Sodom ha Gomorh gant tan an ên devet.

Evit fin pelleomp deus an occasion ;
Ra vo hon melezour Samson ha Salomon ;
Ar fura, ar c'hrenva a so deut da gouëa :
Ha nin a gont bezan fermoc'h bars en hon zaa ?

Na neo quet necesser deomp e n'em separi
Na demeure hon c'herent na demeure tud hon zy,
Vit evel hermitet, monet bars er c'hoajou
Da ober pinijen ar rest deus hon deiou.

Er bed, gant graç Doue, ha gant bolante vad,
Nin a cavo moyen vit en em sauvetaat :
Têhomp deus ar pec'het, heuillomp an aviel,
Vel Jesus ; vit ganta mont d'ar gloar eternal !

Guerc'hes Vari, Mam vad, sicour ar pec'herien,
Divoallet ac'hanomp deus hon adversourien.
Gret ma vezimp ato pur, chast ha vertuüs,
Da c'hortos, en envo, ganec'h meuli Jesus !